

Alkotmánybíróság

1015 Budapest, Donáti u. 35-45.

1535 Budapest, Pf. 773.

Tárgy: Alkotmányjogi panasz a Kúria Kfv.III.37.978/2020/6. sorszám alatt meghozott ítéletével szemben

21-3245 000 184-9325

MISKOLCI TÖRVÉNYSZÉK		3.
Közigazgatási Iroda		
Az ügy száma: K 100.974/2020		
Postai évk. 2021.04.16 (írástakarantén)		
Érkezett: 2021. ÁPR. 20		
Pld.: 1	Mell.: 8 x 1 db	+ levél
Érk. módja: postán / gyűjtőládába / személyesen / e-mailon / faxon / hivatali kézbesítéssel / hivatali kapun		
aláírás: Bu		

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott [REDACTED] az Alaptörvény 24. cikkének (2) bekezdés d) pontjában nevesített, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (továbbiakban: Abtv.) 27. §-ában konkretizált alkotmánybírói hatáskörre vonatkozóan az ügyben megállapított indítványozói jogosultság alapján, az Abtv. 30. § (1) bekezdésében előírt törvényi határidőn belül az alábbiak szerint előterjesztett

alkotmányjogi panaszt

nyújtom be,

mind magánszemélyként, mind a Kanászvár Vadásztársaság elnökeként. Kérem a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy befogadhatóság szempontjából a magánszemélyként, valamint a Kanászvár Vadásztársaság elnökeként benyújtott indítványt külön kezelje, azaz az egyik esetleges befogadhatóságát válassza szét a másik minőségben való indítványozástól, azaz ezek jogi megítélése ne hasson ki a másikra.

Az alábbiakban foglaltakat mindkét minőségemben megfogalmazom és fenntartom.

Az alkotmányjogi panaszra vonatkozó indítványomban kérem a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy a Kúria Kfv.III.37.978/2020/6. sorszám alatt meghozott ítéletének alaptörvény-ellenességét megállapítani és az ítéletet az Abtv. 43. § (1) bekezdés alkalmazásával megsemmisíteni szíveskedjen.

Kezdeményezem egyidejűleg az Abtv. 61. § (1) bekezdés alapján a támadott döntés végrehajtásának felfüggesztését.

I. A támadott döntés

A Kúria csatolt ítéletében szereplő tényállásból (amelyet indítványomban jórészt nem ismétel meg, csak a szükségesnek vélt mértékben, mivel a Kúria döntése tartalmazza) látható, hogy rám, mint a felperesre a Kúria kedvezőtlen döntést hozott azzal, hogy a Miskolci Törvényszék ítéletét (amely ellen fellebbezésnek helye nem volt) hatályon kívül helyezte, és a keresetet elutasította, valamint kötelezett engem, mint felperest, hogy az alperesnek és az alperesi érdekeltnek elsőfokú eljárási költséget, az államnak pedig felülvizsgálati eljárási illetéket fizessen meg.

A Kúria ítélete ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

A Kúria ítéletét több vonatkozásban is alaptörvény-ellenesnek tartom. Esetemben a Kúria a jogerős döntést hatályon kívül helyezte (azaz teljesen új, a másodfokú döntés tartalmával ellentétes döntési tartalmat keletkeztetett. Ez álláspontom szerint megalapozza az alkotmányjogi panasz benyújtásának lehetőségét, figyelemmel arra is, hogy további jogorvoslatnak nincs helye (azt maga a Kúria zárta ki azzal, hogy kimondta: „A végzés ellen felülvizsgálatnak nincs helye”).

A Kúria döntésével szembeni alkotmányossági aggályomat az alkotmányjogi panasz indokolás-résében taglalom.

II. Az Alaptörvény hivatkozott rendelkezései és a korábbi alkotmánybíróági döntések hivatkozhatósága

1. Az Alaptörvény hivatkozott rendelkezései

Indítványomban az Alaptörvény következő cikkének sérelmét állítom:

Alaptörvény XXVIII. cikke (1) bekezdés

„(1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el”.

Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdés

„Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.”

Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdés

„Mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez...”.

Mivel egyes alapvető jogok tekintetében állítok alaptörvény-ellenességet, indokolt nevesíteni azt, hogy milyen esetben engedi meg az Alaptörvény az alapvető jogok korlátozását.

Az Alaptörvény „Szabadság és felelősség” fejezetében foglalt I. cikkének (3) bekezdése az alábbiak szerint rendelkezik:

„(3) Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.”

2. A korábbi döntések hivatkozhatósága

Indítványomban az Alkotmánybíróság korábbi döntéseire is hivatkozom, bár Magyarország Alaptörvényének negyedik módosítása az Alaptörvénybe ezt a kitélt helyezte: „[a]z Alaptörvény hatálybalépése előtt meghozott alkotmánybíróági határozatok hatályukat veszítik. E rendelkezés nem érinti az ezen határozat által kifejtett joghatásokat.”

Az Alaptörvény hatálybalépését követően az Alkotmánybíróság azonban a korábbi Alkotmányon alapuló határozatairól kimondta [22/2012. (V. 11.) AB határozat], hogy az újabb ügyekben felhasználhatja az Alaptörvény hatálybalépése előtt hozott határozataiban szereplő érveket, ha „az Alaptörvény konkrét – az előző Alkotmányban foglaltakkal azonos vagy hasonló tartalmú – rendelkezései és értelmezési szabályai alapján ez lehetséges.” A korábbi Alkotmányon alapuló határozatokban kifejtett elvi jellegű megállapítások felhasználása tehát megkívánja az előző Alkotmány és az Alaptörvény megfelelő szabályainak összevetését és mérlegelését is tekintettel.

Az Alkotmánybíróság a 13/2013. (VI. 17.) AB határozatban foglaltak szerint az újabb ügyekben vizsgálendő alkotmányjogi kérdéseknél felhasználhatja a korábbi határozataiban kidolgozott érveket, jogelveket és alkotmányossági összefüggéseket, ha az Alaptörvény adott szakaszának az Alkotmánnyal fennálló tartalmi egyezése, az Alaptörvény egészét illető kontextuális egyezősége, az Alaptörvény értelmezési szabályainak figyelembevétele és a konkrét ügy alapján a megállapítások alkalmazhatóságának nincs akadálya, továbbá szükségesnek mutatkozik ezeknek a

meghozandó döntés indoklásába történő beillesztése. Az Alkotmánybíróság – a fenti feltételek vizsgálata mellett – a hatályát veszített alkotmánybíróági határozat forrásként történő megjelölésével, a lényegi, az adott ügyben felmerülő alkotmányossági kérdés eldöntéséhez szükséges mértékű és terjedelmű tartalmi vagy szövegszerű megjelenítéssel hivatkozhatja, vagy idézheti a korábbi határozataiban kidolgozott érveket, jogelveket. Az indokolásnak és alkotmányjogi forrásainak ugyanis a demokratikus jogállamban mindenki számára megismerhetőnek, ellenőrizhetőnek kell lennie, a jogbiztonság igénye az, hogy a döntési megfontolások átláthatóak, követhetőek legyenek. A nyilvános érvelés a döntés indoklásának a létalapja. A korábbi határozatokban kifejtett érvek felhasználhatóságát az Alkotmánybíróság mindig esetről esetre, a konkrét ügy kontextusában vizsgálja.

INDOKOLÁS

I. Az indítványra vonatkozó eljárási feltételek teljesülése

Az Abtv. 27. § az alábbiak szerint rendelkezik:

„27. § Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés

a) az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütköztően korlátozza, és

b) az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva”.

1. Az indítványozó személyes érintettsége, valamint a bírói döntés, továbbá a 27. § a) és b) pontjában foglalt elvárások

a) A Kúria döntése közvetlenül érint, mivel az ügyben felperes vagyok. Az Abtv. 27. § (2) bekezdése szerint

„(2) Jogállásától függetlenül érintettnek minősül az a személy vagy szervezet,

a) aki (amely) a bíróság eljárásában fél volt,

b) akire (amelyre) a döntés rendelkezést tartalmaz, vagy

c) akinek (amelynek) jogára, kötelezettségére, magatartása jogszerűségére a bíróság döntése kiterjed.”

A Kanászvár Vadásztársaság (és annak elnöki minőségében én) is érintettje az eljárásnak, azzal együtt, hogy a Kanászvár Vadásztársaság a Kúria előtti eljárásban nem jelenhetett meg. Ennek oka (amit a mellékelt bírósági döntésekkel igazolok) az alábbi: 2016. évben nagy többséggel megválasztásra kerültem a Kanászvár Vadásztársaság (3246 Mátraderecske, Bányász u. 15) elnökének. 2017. év október 6-án egy rendkívüli közgyűlésen szabálytalanul leváltásra kerültem, de mint a mellékelt dokumentumok is igazolják, a társaságot jogszerűen, megválasztásomtól a mai napig képviselhettem. 2017. évtől a társaság érdekében különböző peres eljárások voltak folyamatban, amelyek egyrészt földtulajdonhoz kapcsolódtak – a Vadásztársaság nem rendelkezett földtulajdonnal –, valamint jogtalan leváltásom ideje alatti perekben is magánszemélyként kellett a társaságomat képviselnem. *A támadott kúriai ítéletnél is magánszemélyként voltam felperes, azonban a fenti okok miatt ez ügyben is a vadásztársaságot képviseltem.*

b) Álláspontom szerint esetemben megvalósul az a helyzet, hogy az „az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés” az „Alaptörvényben biztosított jogát sérti”, és „a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva”.

ba) A Kúria döntése végleges, az ügy érdemében hozott döntés, továbbá a felülvizsgálati döntés ellen jogorvoslatnak helye nincs. Azaz: a jogorvoslati lehetőségek kimerítettek.

bb) Az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmét indítványom indokolásában törekszem igazolni.

2. A bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, illetve az alapvető alkotmányjogi kérdés

Az Abtv. 29. § szerint „Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be”.

Álláspontom szerint a 29. §-ban foglaltak az indítvány vonatkozásában megvalósulnak. A *bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-sérelem* álláspontom szerint igazolható (későbbiekben részletesebben kifejtve) abban, hogy a Kúria rám nézve pozitív döntés helyett jogorvoslattal már nem érinthető, nekem kedvezőtlen és jelentős érdekséreelmet eredményező határozatot hozott, azaz de facto alapjogaim érvényesítésétől elzárt, megsértve ezzel az Alaptörvény jogorvoslatra és tisztességes eljárásra vonatkozó szabályait. Mindezt arra hivatkozással tette a Kúria, hogy én keresetőségi joggal nem rendelkezem. A bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet okozza továbbá ebből fakadóan a tény, hogy a Kúria a keresetőséggel kapcsolatban olyan felülmérlegelést végzett, ami az Alkotmánybíróság – későbbiekben idézett gyakorlata szerint is – vizsgálható alkotmányossági szempontból.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a tárgyalás tartásának véleményem szerint alkotmányellenes mellőzésével tartotta meg. Elvi kérdés ezen túlmenően, hogy a bírósági tárgyaláson igénybe vehető érvelési lehetőség elmaradása eredményezhet-e olyan jog-vagy érdekséreelmet, amely a bírósági szervezetrendszerben már nem orvosolható, és egyidejűleg megállapítható, hogy a jogerős döntés ezzel homlokegyenest ellentétes tartalmat hordozott.

Érdemben befolyásolta a döntést ezen túlmenően, hogy a bíró vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket pusztán nyelvtani értelemben vizsgálta, és nem volt tekintettel az ügy egyes alapjogi vonatkozásaira, nem bontotta ki annak alapjogi tartalmát.

3. Az egyéb formai feltételek

1. Az Abtv. 53. § (2) bekezdése alapján, „Az (1) bekezdéstől eltérően az alkotmányjogi panasz iránti indítványt – a 26. § (2) bekezdése szerinti eset kivételével – az ügyben első fokon eljáró bíróságnál kell az Alkotmánybírósághoz címezve benyújtani”. Indítványomat így az első fokon eljáró bíróságnál terjesztettem elő. Figyelemmel arra, hogy indítványomban a Kúria döntését támadom, a Kúria döntése is „elsőfokúnak” tekinthető, így az indítványt a Kúriánál is előterjesztettem.

2. Indítványom tartalmazza az Abtv. 52. § (1) és (1b) bekezdésében a „határozott kérelemmel” kapcsolatosan felsorolt kötelező tartalmi elemeket, mivel magában foglalja

- az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Abtv. 27. § szerinti, az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozói jogosultságra vonatkozó hivatkozást,
- az eljárás megindításának indokait, alkotmányjogi panasz esetén az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét (kifejtve indítványom indokolásában),
- az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírói döntést,
- az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit,

- az indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével,
- a kifejezett kérelmet a bírói döntés megsemmisítésére, az Alkotmánybíróság döntésének tartalmára.

3. Mivel a támadott bírósági döntést 2021 február 22-én kézbesítették, indítványom az Abtv. 30. § (1) bekezdésében foglalt elvárást teljesíti: a döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül, írásban nyújtottam be.

II. Az alaptörvény-ellenességet alátámasztó érvek és azok indokolása

1. A Kúria döntésének jellege

A Kúria döntése a jogerős, számomra kedvező döntés tartalmával szemben keletkeztetett új helyzetet, amivel szemben bírósági út már nem vehető igénybe.

2. Az alaptörvény-ellenességet alátámasztó érveim – az Alaptörvény XXVIII. cikke (1) és (7) bekezdésének sérelme

Az Alaptörvény XXVIII. cikkének két hivatkozott bekezdése szerint:

„(1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a *jogait és kötelezettségeit* törvény által felállított, független és pártatlan bíróság *tisztességes és nyilvános tárgyaláson*, ésszerű határidőn belül bírálja el”.

„(7) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.”

a) Az ítélet tárgyaláson kívüli meghozatala

Az Alkotmánybíróság a 3251/2019. (X. 30.) AB határozat összegezte a tisztességes eljáráshoz való joggal kapcsolatos elvi álláspontját.

[42] 2.1. Az Alkotmánybíróság a tisztességes eljáráshoz való jog lényegéről kialakított álláspontját elvi jelentőséggel a 6/1998. (III. 11.) AB határozatában foglalta össze, amelyet utóbb több döntésében [5/1999. (III. 31.) AB határozat, ABH 1999, 75.; 14/2002. (III. 20.) AB határozat, ABH 2002, 101, 108.; 15/2002. (III. 29.) AB határozat, ABH 2002, 116, 118–120.; 35/2002. (VII. 19.) AB határozat, ABH 2002, 199, 211.] megerősített és továbbfejlesztett.

[43] Az Alkotmánybíróság a 7/2013. (III. 1.) AB határozatában – kifejezetten az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontján (az Abtv. 27. §-án) alapuló hatáskörével összefüggésben – megerősítette a tisztességes eljáráshoz való joggal kapcsolatos gyakorlatát és megállapította, hogy a tisztességes eljáráshoz való jogból fakadó – az Alkotmánybíróság által korábbi gyakorlatában kimunkált – alkotmányos követelmények nemcsak a szabályozási környezettel, hanem az egyedi bírói döntésekkel szemben is érvényesíthetők (Indokolás [27]).

[44] 2.2. A tisztességes eljárás (*fair trial*) olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek a figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás méltánytalan vagy igazságtalan, avagy nem tisztességes [6/1998. (III. 11.) AB határozat, ABH 1998, 91, 95.; 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [24]; 3003/2019. (I. 7.) AB határozat, Indokolás [25]]. Ezzel egyezően hangsúlyozza az EJEB is gyakorlatában, hogy az „eljárás egészét” veszi figyelembe, vagyis akkor állapítja meg, hogy sérült a tisztességes tárgyaláshoz való jog [EJEE 6. cikk (1) bekezdés], ha a lefolytatott eljárás egészében nem felelt meg a tisztességes tárgyalás követelményeinek. Egyes

eljárási hibák önmagukban nem feltétlen vezetnek az eljárás „tisztességtelenségére” [Barbera, Messegue és Jabardo kontra Spanyolország (10590/83), 1988. december 6., 89. bekezdés; *Mirilashvili kontra Oroszország* (6293/04), 2008. december 11., 165. bekezdés].

[45] Az Alkotmánybíróság korábbi gyakorlata szerint egy eljárás tisztességeségét mindig esetről estre lehet csak megítélni, a konkrét ügy körülményeinek figyelembe vételével. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság döntéseiben esetről esetre határozta meg a tisztességes eljárás által megkövetelt konkrét ismérveket [14/2002. (III. 20.) AB határozat, ABH 2002, 101, 108.; 15/2002. (III. 29.) AB határozat, ABH 2002, 116, 118–120.]. Ettől függetlenül ugyanakkor nevesíteni lehet számos olyan követelményt (részjogosítványt), amelyeknek egy eljárásnak meg kell felelnie ahhoz, hogy tisztességesnek minősüljön {3025/2016. (II. 23.) AB határozat, Indokolás [19]}.

[46] Polgári peres eljárásban így a tisztességes bírósági eljárás követelményének része a bírósághoz fordulás joga {3215/2014. (IX. 22.) AB határozat, Indokolás [11]–[13]}, a tárgyalás igazságosságának biztosítása {36/2014. (XII. 18.) AB határozat, Indokolás [66]}, a tárgyalás nyilvánossága és a bírósági döntés nyilvános kihirdetése {22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [49]}, a törvény által létrehozott bíróság {36/2013. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [32]–[34]} független és pártatlan eljárása {21/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [58]}, illetve a perek észszerű időn belül való befejezése {2/2017. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [51]–[52]} és az indokolt bírói döntéshez való jog {7/2013. III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]}. Az Alkotmánybíróság értelmezése szerint polgári perekben is része a tisztességes eljárásnak, hogy az eljárásban biztosítva legyen a fegyverek egyenlősége {15/2002. (III. 29.) AB határozat, ABH 116, 118.; 22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [49]}.

[47] Az Alkotmánybíróság e követelményeket a peres eljárás mellett irányadónak tekinti – az adott eljárás sajátosságaihoz igazodóan – a bírósági nemperes eljárásokban is {3064/2019. (III. 29.) AB határozat; 3375/2018. (XII. 5.) AB határozat; 3179/2018. (VI. 8.) AB határozat; 3241/2017. (X. 10.) AB határozat}.

[48] Emellett fontos kiemelni azt is, hogy a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog nemcsak az adott bírósági eljárás sajátosságaihoz, hanem az adott eljárási szak sajátos eljárási szabályaihoz is igazodik. Ebből következően nem feltétlenül ugyanazokat a garanciákat jelenti minden eljárási szakban {3046/2019. (III. 14.) AB határozat, Indokolás [45]}.

[49] Összességében az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy a tisztességes bírósági eljárásból fakadó követelményeket mind a peres, mind a nemperes bírósági eljárásban irányadónak tekinti, ugyanakkor az egyes részjogosítványokból fakadó garanciákat mindig az adott eljárásfajta keretein belül vizsgálja. Az Alkotmánybíróság jellemzően az adott eljárás egészének a figyelembevételével értékeli, hogy az eljárás tisztességes volt-e. Az alkotmányossági vizsgálat során ugyanakkor nem lehet eltekinteni attól sem, hogy a tisztességes bírósági eljárásból fakadó követelmények nem ugyanazokat a garanciákat jelentik az egyes bírósági szakokban (pl. elsőfokú eljárás, rendes és rendkívüli jogorvoslati szak). Az Alkotmánybíróság ezért a tisztességes bírósági eljárásból fakadó követelményeket mindig az adott eljárásfajta és eljárási szak sajátosságaihoz igazodóan értékeli.

Az Alkotmánybíróság a 3027/2018. (II. 6.) AB határozatában kimondta, hogy „a felülvizsgálati eljárásnak is ki kell elégítenie az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből folyó alkotmányos elvárásokat, különös tekintettel arra, hogy a Kúria ebben az eljárásban a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezheti, s ahelyett akár maga hozhat új érdemi határozatot [Pp. 275. § (4) bekezdés]. Így ehhez az ítélethez fűződik majd jogerőhatás, és – tartalmától függően – ez válik végrehajthatóvá”.

„A fellebbviteli eljárásokban, még akkor is, ha a másod- vagy harmadfokú bíróság mind jogkérdéseket, mind ténykérdéseket elbírálhat, a 6. cikk nem követeli meg mindig, az ügy jellegétől függetlenül nyilvános tárgyalás tartását. Az elsőfokú eljárást követően a nyilvános tárgyalás szükségességének megítélése során más szempontokra is, így az észszerű időn belüli elbíráláshoz való jogra és ehhez kapcsolódóan a bíróságok ügyterhének gyors kezelésére is figyelemmel kell lenni. Ha első fokon már tartottak tárgyalást, akkor a tárgyalás mellőzését a másod-, illetve harmadfokú eljárás sajátos jellemzői indokolhatják [Fejde kontra Svédország (12631/87), 1991. október 29., 31. bekezdés; polgári ügyben meghivatkozva: Rippe kontra Németország (5398/03) ügyben

hozott döntésben, mellyel az EJEB nem fogadta be a panaszos kérelmét, illetve: Helmers kontra Svédország [PS] (11826/85), 1991. október 29., 36. bekezdés].

A 3064/2016. (IV. 11.) AB határozatában az Alkotmánybíróság megerősítette azon álláspontját, hogy „önmagában a tárgyalás tartásának mellőzése – más eljárási vagy anyagi jogi alaptörvény-ellenesség hiányában – nem jelent alkotmányjogilag releváns procedurális alapjogi sérelmet. Ilyen alapjogi sérelem fő szabályként az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése egészének figyelembe vétele alapján állapítható meg, nem pedig pusztán e komplex alaptörvényben biztosított jog egyes részjogosítványainak a jog egészéből kiszakított értelmezésével.” (Indokolás [14]).

Jelen esetben a Kúria nem tartott tárgyalást, ez viszont abból az okból, hogy a Kúria döntésével, a számomra kedvező *másodfokú döntéssel ellentétes tartalmú* ítélet született, ami ellen jogorvoslat sem biztosított, olyan helyzetbe hozott engem, mint felperest, hogy érdemi jogorvoslat nem áll rendelkezésemre, így kifejezett érdekem lett volna, hogy a Kúria előtti eljárásban jogi érveimet kifejthessem, jogi képviselőm segítségével azokat alátámaszthassam. Ennek elmaradása bírósági fórum előtt orvosolhatatlan érdeksérelmet eredményezett, így a tárgyalás tartásának mellőzése a tisztességes eljáráshoz való jog részjogosítványát, a tárgyalás tartásához való jogot sérti. A kedvező döntéssel szemben tárgyaláson kívül hozott, kedvezőtlen tartalmú döntéssel szemben a jogorvoslat lehetősége is kizárt, így a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése is sérül. A tárgyalás tartásával biztosított lehetőségek elmaradása csökkentette érvelési lehetőségem potenciálját, az azonnali reagálás, az esetlegesen felmerülő kérdésekre való válaszadás lehetőségével a jogi helyzet egyes részleteinek pontosítása, az esetleges jogi érvelésrendszer szóbeli előadásának vonatkozásában. Nem nyílt meg lehetőségem arra, hogy a számomra kedvezőtlen irányba forduló helyzet jogi hátterét a saját szemszögeimből megvilágítsam, ezáltal a konkrét ügyben kialakuló érdeksérelmét elhárítsam.

A nyilvános tárgyaláson lehetőségem nyílt volna arra, hogy a Kúria tanácsát az alaptörvény-ellenes felülmérlegelés veszélyére figyelmeztethessem. A fentiek alapján véleményem szerint kijelenthető tehát, hogy a tárgyalás tartásának, mint a tisztességes eljárás alaptörvényi követelménye részelemének elmaradása (azaz az ebből eredő alaptörvény-ellenesség) *a bírói döntést jelentősen befolyásolta*, annak tartalmát alapvetően határozta meg.

b) A Kúria a tárgyaláson kívül hozott döntésével véleményem szerint alaptörvény-ellenes felülmérlegelést végzett.

Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint a tisztességes eljáráshoz való, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rögzített jogból nem vezethető le a Kúria általi felülmérlegeléssel kapcsolatos bármely elvárás.

Jelen ügy vonatkozásában ugyanakkor ügydöntőnek és az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának és érdemben történő elbírálásra alkalmasságát alátámasztónak tartok egy olyan tényt, amit összefüggésben állónak látok az Alkotmánybíróság által ugyancsak nemrégiben megerősített, a 3249/2020. (VII. 1.) AB végzésben is megfogalmazott elvárással.

Ez utóbbi szerint – szó szerint idézve – „az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésébe foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét jelenti, ha a Kúria a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretein tartalmilag nyilvánvalóan túllépve érdemben vizsgálja felül a jogerős határozatot és ezzel megváltoztatja az ügy kimenetelét, különösen, ha az ügy *érdemére kiható olyan kérdésben dönt, amely a felülvizsgálati eljárást megelőző bírósági eljárás során sem volt vita tárgya*. ... az anyagi igazság érvényre juttatása szempontjából a bírósági eljárásban is kulcsfontosságú, hogy lehetőség nyíljon az egymással ellentétes álláspontok (állítások,

vélemények) ütköztetésére, mely olyan érték, amely a tisztességes bírósági tárgyalás (eljárás) során általánosságban is érvényesülést kíván.” Az Alkotmánybíróság ebben a döntésében rögzítette:

„Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti jog alanya ugyanis nem elszenvedője, hanem cselekvő résztvevője a jogait és kötelezettségeit elbíráló eljárásnak, ezért alkalmat kell számára biztosítani, hogy az eljárás során elbírálandó, rá vonatkozó tény- és jogkérdésekben véleményt formálhasson és állást foglalhasson. Ebből következően egy adott ügyben eljáró bíróság a peres felektől függetlenül sem idézheti elő azt a helyzetet, hogy olyan kérdésben hoz döntést, amelyben a feleknek a bírósági eljárás során nem volt lehetőségük megnyilatkozni, az álláspontjukat ütköztetni.” Az eljárási szabálysértések esetében az Alkotmánybíróság egyrészt figyelembe veszi, hogy az megváltoztatja-e az ügy kimenetelét, másrészt azt is, hogy a tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jog alapján az egyes eljárási garanciák olyan értéket jelentenek, amelyek megszegése vagy be nem tartása kihat az ügy érdemére, az ügy kimenetelétől függetlenül; a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelme úgy is bekövetkezhet, hogy nem áll fenn oksági kapcsolat a lényeges eljárási szabálysértés és az ügy konkrét kimenetele között, azonban a felek jogainak érvényesíthetősége olyan sérelmet szenved, amely az eljárás egészét és körülményeit figyelembe véve eléri az alaptörvény-ellenesség szintjét {3157/2020. (V. 21.) AB határozat, Indokolás [46], [49]}.

Az idézett döntésben foglaltak jelen ügyben is relevanciával bírnak: amennyiben a Kúria túlterjeszkedett a felülvizsgálati kérelmen, vagy eleve úgy folytatta le a felülvizsgálati eljárást, hogy annak feltételei nem álltak fenn, az a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét jelenti.”

A jelen alkotmányjogi panaszban támadott kúriai döntéssel összefüggésben azt tartom ezzel összefüggésbe hozhatónak, hogy a Kúria – saját döntésében kifejezetten kimondva – olyan érvet használt fel az ügy érdemi eldöntéséhez és tekintett perdöntőnek, amely a korábbi – nekem kedvező tartalmú – bírósági döntésben semmilyen módon nem képezte részét az ügy érdemi eldöntését megalapozó bizonyítékoknak: *ex pedig a keresetösség kérdése*.

A Kúria tehát olyan kérdésben döntött, amely a korábbi döntésben nem merült fel: akár az, hogy a Kúria korábban fel nem merülő kérdésben hoz érdemi döntést, akár az, hogy korábban fel nem merülő bizonyítékot használ fel érdemi és ügydöntő jellegűként úgy, hogy az elsőfok és másodfok döntését megváltoztatja, sérti az érintett fél tisztességes eljáráshoz való jogát.

A Kúria döntésének [23] pontja ugyanis ezt tartalmazza:

„Az érdekelt a felülvizsgálati kérelemben hivatkozottakat a perben nem adta elő, nem sérelmezte a keresetlevélben foglaltakat és nem vitatta a felperes perbeli legitimációját. Ezért a Pp. 406. § (1) bekezdésének megfelelően a felülvizsgálati eljárás során a perben nem vitatott körülmények érdemben nem elbírálandók.” Majd a [29] pontban kimondja a Kúria: „A Kúria álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a tényállást pontosan és törvényesen állapította meg, azonban nem észlelte, hogy a felperes nem rendelkezik keresetösségi joggal.” Ezt követően az ítéletét erre a körülményre alapozza, amit a fenti alkotmánybírósági döntések alapján nem tehetett volna meg.

Álláspontom szerint egyértelmű, hogy a Kúria egy, a korábbi ítéletben fel nem merülő körülményt ügydöntőnek tekintett és az alapján érdemben döntötte el az ügyet (rám kedvezőtlenül), így az Alkotmánybíróság fenti érveléséből analóg módon levezetve álláspontom szerint megsértette a tisztességes eljáráshoz való jogot.

Mivel ez a tény véleményem szerint megfelel az Abtv. 29. §-ban foglalt követelménynek, nevezetesen annak, hogy az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be, úgy vélem, hogy a panasz befogadhatóságának e vonatkozásban nincs akadálya: helyzetemben a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességről beszélhetünk.

c) Sérti a tisztességes eljárás követelményét az a kúriai megállapítás is, mely szerint:

„[34] A Kúria hangsúlyozza, bírósági eljárás megindítása iránti kérelmet csak a vitában érdekelt fél terjeszthet elő. A keresetösségi jog ezt az érdekeltséget fejezi ki, ami a fél és a per tárgya közötti közvetlen érintettséget feltételez, vagyis egy az anyagi jog alapján fennálló közvetlen jogi kapcsolatot a hatósági döntés és a felperesi jogi helyzet között. A jogi érdeksérelmet, a keresetben megfogalmazott igény érvényesítéséhez fűződő közvetlen jogi érintettséget a felperesnek kell bizonyítani.

[35] A felperes a 10.K.700.974/2020/11. számú jegyzőkönyvvel dokumentált tárgyaláson elmondta, hogy ő és 16 társa a perbeli ügyből kifolyólag 3 éve nem tud vadászni és a bíróságtól várja azt, hogy döntésével ezt a jogukat biztosítsa. A közvetlen érintettség körében a felperes egyéb érdemi nyilatkozatot nem tett.

[36] A felülvizsgálati bíróság megítélése szerint a felperes és a per tárgya között közvetlen jogi kapcsolat nem mutatható ki. A felperes a perbeli vadászterület földtulajdonosi közösségének tagja, aki ilyen minőségében közvetlenül részt vehetett a 2017. június 25-i gyűlésen és szavazhatott az ott meghozott határozatokról, így a közös képviselő megválasztásában is részt vehetett. A jogszabály adta jogával élve a felperes polgári pert indított a tulajdonosi gyűlésen hozott valamennyi határozat érvénytelenségének megállapítása iránt, így számára biztosított volt az általa sérelmezett döntésekkel szembeni jogérvényesítési lehetőség.

[37] A Kúria hangsúlyozza, a felperes közvetlen anyagi jogi érdekeltségét a 11. alszámú jegyzőkönyvben tett nyilatkozata nem alapozza meg. Egyfelől azért, mert nem mutatta be a közvetlen kapcsolatot az általa állított jogsérelem és a támadott alperesi döntés között. Másfelől a polgári bíróság által jogszerűnek minősített tulajdonosi gyűlésen hozott közös képviselőt megválasztó határozat alapján született első- és másodfokú közigazgatási határozat nem érintheti közvetlenül a felperes jogát vagy jogos érdekét. Ellenkező jogi álláspont esetén a földtulajdonosi közösség valamennyi tagja jogosult lenne a bejegyző határozattal szemben közigazgatási pert indítani, ez pedig kaotikus viszonyokat teremtene a vadászterület hasznosítása körében, ami ellentétes a jogalkotói akarral és a közérdekkel is.

[38] A fentiekre tekintettel a Kúria megállapította a felperes keresetösségi jogának hiányát...”

A Kúria sem vitatta, hogy „a felperes a perbeli vadászterület földtulajdonosi közösségének tagja”, viszont a Kúria döntésének következtében vadászati jogát nem gyakorolhatja.

Ebből következően sérül az Alaptörvény XIII. cikkében szereplő tulajdonhoz való jogom (annak egyik része, a szerzett jog gyakorlása, a vadászat vonatkozásában, mivel az nem gyakorolható).

Azaz: az anyagi jogi érdekeltség a tulajdonjog tükrében is megjelenhet, vizsgálható, amit a Kúria nem tett meg, pusztán formális indokok alapján eldöntve a jogesetet.

A Kúria általi, e vonatkozásban felmerülő alapjogsérelem abban látom, hogy a Kúria nem tisztázta a per e részének alapjogi vonatkozásait.

Az Alkotmánybíróság szerint [3146/2018. (V. 7.) AB határozat] a jogorvoslathoz való jog tényleges és hatékony érvényesítése nem csupán a jogalkotóval szemben fennálló követelmény, hanem az Alaptörvény 28. cikkéből következően (a jogszabályok értelmezése során) a bíróságokat is kötelezi. Az Alaptörvény 28. cikke a bírósági jogalkalmazással kapcsolatban rögzíti, hogy annak során a jogszabályok szövegét az Alaptörvénnyel összhangban kell értelmezni.” A 3130/2018. (IV. 19.) AB határozat alapján az Alaptörvény 28. cikke szerint a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Ennek megfelelően a bíróságoknak az előttük levő ügyben a jogszabályokat alkotmánykonform módon kell értelmezniük, *többféle értelmezés lehetősége esetén azoknak olyan értelmezést kell tulajdonítaniuk, amely az alapvető jogokat kevésbé korlátozza.*

Tisztában vagyok azzal, hogy az Alaptörvény 28. cikke önmagában nem hivatkozható az alkotmányjogi panasz eljárásban, azonban a tisztességes eljárással kapcsolatba hozható, aminek sérelmére már építhető érvelés. Véleményem szerint a Kúria fenti megállapításai sértik a tisztességes eljárás követelményét, ugyanis a Kúria nem, hogy olyan értelmezést alkalmazott, amely az alapvető jogokat legkevésbé korlátozza, hanem az én alapvető jogomat (tisztességes

eljárás, tulajdonhoz való jog) nem alapjogra, hanem jogalkotói akaratra és közérdekre hivatkozással korlátozta úgy, hogy ezek egyikét sem részletezte, döntését tekintetben nem indokolta, ami önmagában is a tisztességes eljárás alaptörvényi elvárásával ütközik. Polgári peres eljárásban Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint – 7/2013. (III.1.) AB határozat – így a tisztességes bírósági tárgyalás követelményének része az indokolt bírói döntéshez fűződő jog. A „tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon. Ennek megítéléséhez az Alkotmánybíróság vizsgálja a jogvita természetét, az alkalmazandó eljárási törvény rendelkezéseit, a felek által az adott ügyben előterjesztett kérelmeket és észrevételeket, valamint az ügyben választ igénylő lényeges kérdéseket.”

Megjegyzem, a Kúria döntése azért is aggályos alkotmányossági szempontból, mert az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a közérdekre hivatkozó alapjogkorlátozásnak szűkebbnek kell lennie, mint alapjogra vonatkozó alapjogkorlátozásnak. A Kúria e döntésében erre nem volt tekintettel, így megsértette az Alaptörvény előírásait.

Jelzem, elmarad az indokolás (és ezáltal sérül a tisztességes eljáráshoz való jog) atekintetben is, hogy a Kúria döntő érvként ennyit mond: „Ellenkező jogi álláspont esetén a földtulajdonosi közösség valamennyi tagja jogosult lenne a bejegyző határozattal szemben közigazgatási pert indítani, ez pedig kaotikus viszonyokat teremtené a vadászterület hasznosítása körében, ami ellentétes a jogalkotói akarral és a közérdekkel is.”

Véleményem szerint ez nem tartalmi indokolás, csak annak formális „letudása” annak mindenfajta alátámasztása, „indokolása” nélkül. Azt a kúriai érvet pedig, hogy „ellenkező” esetben pereket lehetne indítani és az káoszt eredményezne, és mindez ellentétes lenne a jogalkotói akarral és a közérdekkel, a jogorvoslathoz való jog mindenfajta alkotmányos indok nélküli korlátozásának tartom – a Kúria szerint ugyanis ez alapján a perindítás, mint igényérvényesítés eredményezne káoszt, jogalkotói akarral és közérdekkel ellentétes hatást. Mindezt jogállamban elfogadhatatlan érvnek tartom.

3. Összegzés

Az indítványomban foglalt érvek alapján kérem a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy a támadott kúriai ítélet alaptörvény-ellenességét állapítsa meg és azt semmisítse meg.

Az Abtv. 52. § (5) bekezdésének megfelelően kijelentem, hogy adataim kezeléséhez **hozzájárok**. Kijelentem továbbá, hogy az indítványban szereplő személyes adataim nyilvánosságra hozatalához **nem járulok hozzá**.

Melléletek:

- a Kúria támadott ítélete
- a Miskolci Törvényszék ítélete
- a Kanászvár Vadásztársaság képviseleti jogosultságát alátámasztó bírósági döntések és dokumentumok

Recsk, 2021. április 15.

Tisztelettel:

